

Jedno vlastoručno napisano originalno pismo Katarine grofice Zrinske

Medju ozaljskim spisima, koji se nalaze u državnom arhivu u Zagrebu, naišao sam na jedno originalno pismo, što ga je Katarina grofica Zrinski napisala vlastoručno u Čakovcu 13. lipnja 1670. i upravila ga Jurju Dešiću u Leukuše kraj Ozlja.

Proučavajući hrvatske isprave (listine), opazio sam, da su naša vlastela (Zrinski, Frankopani, Erdödy i t. d.) bila više puta u novčanoj stisci. U takvim su neprilikama pomagala sebi vlastela, da su od imućnijih kmetova uzajmljivala gotove novce, a zato su oslobadjala ovakve kmetove od svih kmetskih dužnosti (tlake, desetine, gornice i t. d. osim kraljevice), a prema svoti novaca davala su u zalog veće ili manje opsege zemlje sa svim kmetovima, koji su na tim zemljištima živjeli i koji su morali novim gospodarima služiti upravo onako, kako su služili svojoj staroj vlasteli. Ovakovi oslobođeni kmetovi zvalu se slobodnjaci, a budući da stara vlastela redovno nijesu otkupljivala založena zemljišta postajali su ovakovi slobodnjaci tečajem vremena neograničeni vlasnici zaležena zemljišta, podigli si svoje dvorove i na njima živjeli kao neka nova malena vlastela. Takvih manjih vlasteoskih dvorova podiglo se tečajem vremena širom naše domoivne više, osobito u krajevima, koji nijesu nikada potpadali pod tursku vlast.

Ovakav slobodnjak bio je gore spomenuti Juraj Dešić, koji si je podigao dvor u Leukušima i pomagao novčano Petru grofu Zrinskomu, a još više njegovoj supruzi Katarini. Pismo, što ga je Katarina grofica Zrinski njemu pisala, glasi:

1670. leta u Čakovcu dan 13. junija. – Dajem ovo veruvajne plemenitom i viteškom k(nezu) Jurju Dešiću, da sam od njega milosti prijela gotovih pinez u škudah jezero ranjčkov u Ozlju gradu na 28. aprila, a (za) to sam dala onda list moj za quitančiju, da sam ih prijela, kot jih i jesam na moj bečki put i za Beča do moje drage gos(pe) kćere Ilene hercežice Rakoczice 1669. leta. Na kojih jezero ranjčkov sam bila u mojem danom listu ovećala od moga dragoga gos(pona) list shoditi da se (v)se u jedno sumu na imajne k(neza) Jurja Dešića Leukuši zapisati ima. Budući pako nas ova nesrića tako dohitila, da nisam od moga gos(pona) toga lista potribuvala, znadući, da ga ne bi zakratili taki dati, nego sam ga u mojoj skrebi i betegu spozabila vzeti, zato prosim pače i zaklinam mojega dragoga gos(pona) i mojega dragoga jedinoga sina lvana Antona Zrinskoga, da nimaju drugo učiniti, kada im gos(podin) Bog da imajne ozaljsko sospeta prijeti k rukam, ne samo ovu sumu pinez, kaj je za imajne (dal), i ovih jezero ranjčkov, koje su meni dane na moj gori rečeni put bečki, na imajne zapisati, nego još i to prosim i zaklinam ovako na teškom vrimenu budući, da imaju na vike ne bantovati gori rečenoga k(neza) Jurja Dešića ni njegova ostanka za to imajne niti s nijednom nemilošćum k njemu dojt, kaj je mene u mojoj žalosti i betegu teškom jako prigledal i sam vernostjom služil. Za koju vernu službu nimam mu šta drugo darovati nego ovi moji list za svidočanstvo njegove vernosti i službe, koju meni učinil i dvoril u mojih potriboćah. Zato se ufam, da komu goder dojde ovi moji list u ruke, da ga potribno bude pokazati da ga nijedna gospoda u napridak sa ovoga imajnića ne te u ničem bantovati njega ni njegova ostanka ili komugoder oni ostave imajne ili sumu toga imajna po njihovoj i njihove dice smerti da mirno ladaju i uživaju kot pravo svoje vikovične imajne.

Za vekšega verovajna radi vas ovi list sama napisah i zapečatih.

Pečat.

G. marches Fragepan Katarina grofica Zrinska m. pr

R. Strohal.

Napomena: Navedeni članak pronađen je u hemeroteci Rudolfa Strohala koja se čuva na Zavičajnom odjelu Knjižnice. Na njemu nema podataka o izvoru. U zborniku radova Rudolf Strohal i njegovo djelo na str. 269, među bibliografskim podacima pod B. 92, navodi se da je članak tiskan u Nastavnom vjesniku 37/1929. str. 285-286. To je sasvim moguće, ali izrezak koji ovdje donosimo sasvim sigurno nije iz te tiskovine, jer je znatno većeg formata, poput onih koji su izlazili u Obzoru ili Jutarnjem listu.